

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő Rudnyánszky Gyula.	Kiadó laptulajdonos: Gászló József.	Egyesületi ára 4 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Geopó-u. 9. — Telefon
Helyben: Negyedévre	8 korona			
Külföldre: Negyedévre	12 „			
Évközzel: Negyedévre	50 „			
Évközzel: Évközzel	20 „			

ROSTA.

Ismét új magyar nemes, a kinek idegen hangzásu nevét igazi magyar ember kimondani se tudja. A két *Tschögl* testvér magyar nemességet kapott. De a rettenetes hangzásu *Tschögl* nevet azért megtartják továbbra is. Szóval a magyar nemesség ennek a két urnak annyit sem ér, hogy a *Tschögl* nevet megmagyarosították volna érte. Bezzeg a régi magyar nemések 48-ban mindenüket odaadták a nemzetnek, a jogukat, vérüket, életüket. Ma már a magyar nemesség olyan kitüntetés, mely egy ócska nevet sem ér.

* * *
Szónoklat és tüntetés: ez a lovasias magyar nemzet két legkedvesebb fegyvere. Legalább ezzel hadakozik legsűrűbben és legszivesebben a 48-as hazafiság meg a tüzes vérű ifjuság.

Különösen ez az utóbbi, kivált ha még hozzá egyetemre is jár, azt képzelettel, hogy a világon mindent el lehet intézni — tüntetéssel. Legujabban a boldog hitű egyetemi ifjuság Dollinger tanár mellett rendezett zajos tüntetést, abból az alkalmából, hogy a tanár ur egy asszony testében bennefelejtette az érnymó vasat és e miatt állítólag méltatlanul meghurcolták a derék tudós tanár urat. Már most ha ezeket és az efféle dolgokat tüntetésekkel (magyar sebtapaszt!) el lehetne intézni, akkor Dollinger tanár tulajdonképpen kitüntetésre méltó férfi. S ez esetben ajánlanám az egyetemi ifjuság figyelmébe, hogy a bentfelejtett csipesz alkalmából tüntetések útján követeljék egy új érdemrend létesítését. És Dollinger kapja az első ilyen érdemjelet. Egy arany éricsiptető, melyet a tanár ur köteles legyen állandóan a kabátja gomblyukájában viselni.

* * *

Gyönyörű irodalmi viszonyok ezek a mi magyar irodalmi viszonyaink!

Pierre Véber a párisi félvilág, a szemérmetlen dísznőlkodás elsörendű írója sok orcápirító szinpadai bűne után irt egy érzélgős, tisztességes szindarabot. Most mutatta be a Vigszínház. És ime a közepes értékű idegen műről rajongó hangon himnuszokat zeng, hasábos dicséreteket ír a magyar sajtó. Összeolvastam a hosszú cikkek tömegei összesen 8000 sorban magasztalják az önféjére hamut hintő francia író.

No de legközelebb majd egy magyar eredeti színműre kerül a sor: kivégzik őt sorban. Így aztán természetes, hogy szépen fejlődhetik a magyar színműirodalom.

Az iskola és az alkohol.

— szept. 22.

Azok között a kérdések között, melyek korunkban a nyilvánosságot annyira foglalkoztatják, az alkohol elleni küzdelem kétségkívül az első között említhető. Jogászok, természettudósok, orvosok, lelkészek, tanárok, kriminálisták és nemzetgazdászok mindmegannyian saját szempontjukból világítják meg ezt a problémát és iparkodnak azon, hogy az alkohol romboló hatását, melyet úgy az egyénnek, mind pedig a társadalomnak egészségi viszonyaira gyakorol, kimutathassák. Mindezeknek a tevékenységét és fáradozását a statisztika készséggel támogatja, mert mindnyájan hivatkozhatnak a statisztikai kimutatásokra, melyek az alkohol káros hatásait az emberiségre nézve oly megdöbbentően igazolják. A társadalmi jólét harcosainak ezen munkássága idővel egy oly sokszor

megismétlődő és egy megdönthetetlennek látszó dogmát tudott felállítani, mely magában foglalja a jelenkor legnagyobb veszedelmét. Ez a veszedelem az emberiség három legkérlelhetetlenebb ellensége: az alkohol, a turberkulózis és a bujakkór. Az emberi nemnek ezen három szóban összefoglalt veszedelme rettenetes módon hozzájárul az emberiség erkölcsi és fizikai pusztulásához és idővel teljesen hatalmába kerítené az egész emberiséget, ha nem sikerülne valahogyan gátat vetni e hármass veszedelem továbbterjedésének.

Az alkohollal még aránylag a legkönnyebben végezhetünk, mert az alkoholizmus terjedésének aránytalanul könnyebben lehet gátat vetni, mint a másik kettőnek. Elképzelhető tehát, hogy az anti alkoholisták hatalmas munkásságot fejtenek ki a siker érdekében, bár buzgalmukban néhol túl is lönek a célon különösen az által, hogy a szeszes italoktól való teljes tartózkodást követelik az emberiségtől. Mindazonáltal a mértékletességre célzó törekvéseknek feltétlenül megvan a jogosultságuk és az anti-alkoholisták ebben az irányban érték el legnagyobb sikerüket. Egy tekintetben azonban az alkohol élvezetétől való teljes tartózkodásnak mégis megvan a maga jogosultsága és ez a teljes tartózkodás az ifju korra vonatkozik. Az alkohol élvezete ebben a korban feltétlenül káros hatású, mert az ifju testnek szervezete, a hasonlíthatatlanul nagyobb anyagcsereje miatt az alkohol mérgező hatásától leg többet szenved és ebben az orvosi — tudomány is pártolja az az alkoholellesenek teljes tartózkodásra vonatkozó elveit.

TOLNAI DANIEL

Debrecen piac-utca 49 szám

o a főpostával szemben, o

ajánlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség.

Olcsó árak.

A tudomány és az emberbaráti eszme harcosainak ezen együttes törekvése az iskolát szemelte ki szövetséges társul, hol a tanulóifjúságot legkönnyebben lehet kioktatni az alkohol veszedelmes voltáról. A megvitatott tervek szerint az ifjúságot első sorban az alkohol káros hatásaival akarják megismertetni, bebizonyítani azt hogy mennyit szenved az emberi szervezet a gyakori és folytonos szeszélvezés folyamán. Megismertetik az ifjúságot az alkoholizmus gazdasági szempontból való káros hatásaival, hogy mennyi erkölcsi és anyagi pusztulás, továbbá elzüllés jár az alkoholizmus nyomában.

Ha az ifjúságot már az iskolában megismertetik ezen eszmékkel, akkor a felnövekedő emberiségbe beleoltják az alkoholtól való félelmet és elérhető lesz, hogy az ily módon felnevelt társadalom nem fog annyira visszaélni az alkohol használatával. Visszahatólag még a szülők is érezni fogják a gyermekek tartózkodását, mert igazán gyakori példa, hogy a szülők sokszor csupa jósból, sokszor pedig csupa indolenciából is megengedik a gyermekeknek az alkohol élvezetét. Ez uton az iskola erkölcsileg javító hatással lenne az otthon lefolyó életre is. És ez tényleg úgy volna már napjainkban is, ha az iskolákban már régtől fogva foglalkoznának az alkoholizmus veszedelmes pusztítósaival. Napjainkban, amidőn már annyiféle ujitással találkozunk majd nem minden téren, miért nem volna lehetséges ezt az ujitást is az iskolába, még pedig az összes tanítézetekbe bevezetni. A népiskolákban a tanító megkezdheti a gyermekek kioktatását, a középiskolákban pedig az egészségtan tanáraiként szereplő orvosok fontos hivatásra találnának abban, ha az ifjúságot előadásai folyamán az alkohol veszedelmes voltáról kioktatnák. A hatás nem maradna el sehol sem. Az egész emberiségnek ezen hatalmas ellensége legyőzőjére találna ebben a törekvésben, melynek erkölcsi és nemesítő hatása az új nemzedékben előreláthatólag oly eklatáns módon fog kifejezésre jutni, hogy ilyen sikerrel az alkoholellesenek gárdájának leglelkesebb szószólói tán ma még

álmodni sem merészelnek. Emellett még a másik két fentebb említett veszedelemnek, a tuberkulózisnak és a bujakórnak is közvetlenül gátat emelnének, mert józan gondolkodásu emberi társadalmat nevelnek fel, mely tartózkodni fog a kicsapongásoktól és mértéktelen életmódtól, melyek következményeiként jelennek meg azok a veszedelmek, melyek az emberi társadalmat pusztulással fenyegetik.

szept. 22.

— **A mai minisztertanács.** Budapesti tudósítónk távirata szerint a mai minisztertanácsban Lukács miniszter előterjeszti az 1905. évi költségvetést, a melyet már az első érdemleges ülésen a képviselőház elé terjeszt a kormány. A minisztertanács ezenkívül a tűzvédelem részére szükséges költségekkel foglalkozik.

— **Munkásvédelmi szerződés Olaszországgal.** A külügyminisztérium — mint Bécsből jelentik — a magyar és az osztrák kormány megbízásából megindította a tárgyalást az olasz kormányval a magyar, osztrák és az olasz munkások kölcsönös védelmére kötendő szerződés ügyében.

— **A félmilliárdos hadi kölcsön.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A Neue Frei Presse vasárnapi szenzációja esőtörtéköt mondott. A hadügyi vezetőségnek esze ágában sincsen, hogy a delegációk elé terjesztett programmon változtatván, a hadügyi kölcsönnek gyorsabb tempóban való realizálását sürgesse. A Neue Frei Presse mozgalomra számított, de ez nem sikerült és maguktól elesnek azok a kombinációk is, hogy ezen a dologon Lukács László és Böhm Bawerk pénzügyminiszterek összekülömböztek volna. A magyar kormány számol a kedvezőtlen gazdasági esztendővel és már ezért is lehetetlenségnek tetszett, hogy megengedte volna, hogy az egyébként is terhes, majdnem félmilliárdos kölcsönt, habár részben is, gyorsabb tempóban realizálják.

A vidék helyzete.

A fővárosi újságok megtanították arra a közönséget, hogy a mi kezdetleges, gyenge és naiv, az vidéki. Megtanították rá az egész ország közönségét és maga a jámbor vidéki ember is kicsinyléssel, megvetéssel szól saját földje szellemi termékeiről. Nem tudják azt, hogy a fővárosi nagyságok java része mondva csinált nagyság, egy-egy érdekkörnek erőszakosan felhújt zászlóvivője, kit, ha oly közelről látnának jámbor vidéki tisz-

telői, mint a milyen közelről a magok saját vidéki embereit látják, akkor éppen úgy kicsinyelnék, mint a magukét, vagy talán még jobban.

Az igaz, hogy a főváros már óriási terjedelménél fogva is többet produkálhat, mint bármelyik vidéki város, másrészt nagyon sok feltörekvő erő siet a közép-pontba, mert azt reméli, hogy ott boldogulhat legjobban. Így tehát ott nem csak a mennyiség, hanem a minőség is kiválóbb. Ez a szerencsés helyzete minden igazi fővárosnak megvan. De másrészt ott a fénynek árnyéka is. A hol az egész ország válogatott erői küzdenek egymással, sokkal nehezebb a boldogulás és valószínűbb a kudarc. A főváros létért való küzdelmében nem egyszer pusztul el olyan erő, a mely a vidéken javára válhatott volna a társadalomnak.

A magyar főváros annyira magába gyűjti az ország erejét, hogy vele szemben eltöri a vidék és a mint a természettudósok elmélete szerint a használaton kívül helyezett szervek elkorcsosulnak, így szenvednek és törpülnek el a tulságos erőre jutott főváros mellett a vidéki szellemi középpontjai is.

A vidék elhanyagolása eddig is már igen sok szomorú következményt vont maga után. A fővárosba toluló emberáradat nem találta meg ott, a mit keresett. Óriási a túltelermelés úgy szellemi, mint anyagi téren.

Munka nélkül bőven lepik el a nyári vendéglők asztalait. Rengeteg üres lakás, eladó ház, feloszló üzlet, esőbe jutott vállalat, törvény elé idézett spekulánsok hirdetik a túlzott remények meghiusulását. A főváros nem tudott megfelelni mindazon reményeknek, melyeket a társadalom vele szemben támaszott, sőt nem egyszer a züllésnek is megdöbbentő példáját mutatta.

A vidék társadalmának erőlyesen kell megnyilatkoznia és különösen azoknak az eszközöknek kell fontolóra venni, melyek a tulságba vitt központozással szemben a vidék navezetesebb esomópontjaira irányozzák a közfigyelmet. E esomópontok között a legnevezetesebbek közé tartozik Debrecen. Azért a vidék jelentőségének megteremtésében fontos szerep jutott neki.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Papválasztás Hajdu Bagoson a megüresedett lelkészi állomásra e hónap 18-án Berky Sándor matolcsi lelkészt választották meg.

Jogásznök választás. A debreceni joghallgatók Segítő Egyesületének alakuló közgyűlése f. hó 24 én szombaton d. u. 5 órakor lesz a kollégium 14-ik számú termében.

Kiváló tisztelettel

Rosenberg József,

férfi szabó

Kossuth-utca 8. szám.

Új férfi szabó üzlet

megnyitás.

Értesitem a t. közönséget, hogy helyben Kossuth-utca 8. szám alatt, asztal mellett, az „Angol szabó” címmel elegáns, modern igényű divatos angol és francia szövetekkel felszerelt férfi szabó üzletet nyitottam, hol elvállalok mindenemű e szakmába vágó megrendeléseket a legújabb fazon és divat után, a legolcsóbb árban. Külföldön szerzett sok évi tapasztalataim folytán bátran biztosíthatom a nagyközönséget a pontos és legjobb kiszolgálásról.

HIREK.

A budapesti meteorológiai intézet jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 21-én. Nyári hőemelkedés várható, helyenkint esővel.

* **Személyi hír.** Kovács József polgármester és Csóka Sámuel adóügyi tanácsnok tegnap Budapestről visszaérkeztek.

* **Degenfeld gróf küldetése.** Degenfeld József gróf egyházkerületi főgondnok ma délelőtt 10 órakor indul el Fiuméből az Ultonia kivándorlási hajón Amerikába, hogy a konvent által rábizott küldetésnek megfelelően. A hajó 1700 magyarországi kivándorlót szállít.

* **Domahidy főispán és Dobieczyk Amerikában.** A st. lousi interparlamentáris értekezlet befejezte után Domahidy Elemér főispán és Dobieczyk Sándor orsz. képviselő Apponyi Albert gróf és több magyar képviselő társaságában pénteken utaztak Kolorado államba. Itt kirándulásokat tettek s másnap Chicagoba mentek, melynek udvarán az ott lakó magyarok száztáru küldöttsége várta a képviselőket. Tiszteletükre ünnepet rendeztek. Délben a város disztrakomát adott. Másnap a Niagara vizesés megtekintésére rándult ki a társaság. Onnan Clevelandba utaztak, ahol tiszteletükre banket volt. Aztán — amint táviratilag értesülünk — magyarok ünnepies menetben a *Kossuth szoborhoz vonultak, amelyre koszorút tettek le.* Domahidy főispán és Dobieczyk Sándor Clevelandból New-Yorkba térnek vissza és ott hajóra szállanak Liverpoolba, ahonnan egyenesen hazautaznak Debrecenbe. Ide előreláthatólag október 4-én fognak megérkezni.

* **Kinevezés.** A király az igazságügyminiszter előterjesztésére Kálmáczhelyi Miklós mátészalkai járásbírói albirót a hajdunánási kir. járásbíróshoz járásbíróvá nevezte ki.

* **Esküvő.** Tamás Mihály gyógyszerész, P. Iadányban házasságra lépett Fejér Sándor kedves és szép leányával, Rózsikával.

* **A debreceni felirat.** A galaci levélgyűlésből eredt debreceni feliratot tegnapi közgyűlésén tárgyalta Biharvármegye törvényhatósági bizottsága. Az állandó választmány a felíratra ugyanazt az indítványt terjesztette elő, amelyet Nagyvárad közgyűlése már elfogadott. Javasolja, hogy térjen a közgyűlés a felírat felett napirendre, mivel a mostani kormány már eddig is olyan intézkedéseket tett nemzeti nyelvünk érvényesítésére, amelyek minden állampolgárt megnyugtathatnak. A közgyűlés az állandó választmány javaslatát elfogadta.

* **A szárazság hatása.** A központi járásban néhány község előjárósága kimutatást készített arról, hogy a hosszú aszály hány hold földnek a termését tette tönkre. Ezek szerint Vámos Pércsen 364 h., Tisza-Csegén 153 h., Egyeken 2020 h., Balmaz-ujvároson 2749 h., összesen 5286 hold föld termését tette semmivé, ami körülbelül 100,000 korona kárnak felel meg.

* **A fogyasztási adóbérlet.** Amint előrelátható volt, a hus- és italfogyasztási adó bérletének kérdése az állam és a város között megoldást nyert. Tudvalevőleg az állam tíz százalékkal többet kért a várostól az eddig fizetett 300,000 korona bérnél, de a város semmiképpen se akart ebbe belemenni. Kovács József polgármester és Csóka Sámuel adóügyi tanácsnok személyesen tárgyaltak apénzügyminiszteriumban a bérlet ügyében és szerencsésen megegyezésre jutottak. — Eszerint a hus és italfogyasztási adó bérlete további 3 évre is a városé marad az eddigi bérért.

* **Postások ajándéka.** A postakezelésben az irodai kiadásokra felvett általánból a megmaradt illetve ki nem adott összeget a postahivatalok minden év karácsonyán ki adják karácsonyi ajándéknak. Az idén már megállapították azt az összeget, amely most kiosztásra fog kerülni. Hír szerint ez elég tekintélyes összeg s így a postások karácsonyfája nem marad üresen.

* **A huskimérés szabályozása.** Rendkívül érdekes döntést hozott most a kereskedelmi miniszter és a huskimérés szabályozására vonatkozólag szenzációt fog ez kelteni az egész országban. Arról van szó, joga van e a hatóságnak az esetre, ha a mészárosok mesterségesen drágítják a húst, hatóságilag szabályozni a hus árát. Egy esetből kifolyólag a kereskedelmi miniszter igenlő határozatot hozott és ezt a következőképpen indokolta meg.

Igy kellett határoznom, mert a marhahus mérés szabad gyakorlatának korlátozására nézve az 1884. évi XVII. törvény 53. szakaszában felsorolt külön intézkedések nemcsak együttesen, hanem egymástól függetlenül is elrendelhetők. Nincsen tehát nehézség az iránt, hogy olyan községekben, ahol a hus árát a szomszédos vidék viszonyaihoz képest mértéken túl felesigázták, a fogyasztó közönség érdekében a másodfokú iparhatóság az illető község képviselőtestületének kivánására s az elsőfokú iparhatóság, valamint a kereskedelmi és iparkamara meghallgatásával az ipartörvény 53. szakaszának b) pontjában megjelölt intézkedést léptesse életbe és a hus árát időnkint hatóságilag szabályozza.

* **A m. kir. közigazgatási bíróság a következő határozatot hozta:** Mezőgazdasági szeszgyárba közlekedő fogatok és hajtott állatok hidvámmenteseknek tekintendők. (3617—1903. k. sz.)

2. Rendezett tanácsu városi és községi árvaszék ülnökének nem kell jogtudományi államvizsgával birni, hanem az egyszerű jogvégtetés is elegendő. (4434—1903. k. sz.)

3. A közsegélyre szorultak eltemetéséről a tartózkodási község köteles gondoskodni, s utóbbi az ez által felmerült

költség megtérítését az illetőségi községtől nem követelheti. A sírhely-megváltási díj a temetési költségek közé tartozik. (3965—903. k. sz.)

4. Kereskedelmi társaság a törvényhatósági legtöbb adót fizetők névjegyzékébe fel nem vehető. (542—1907 k. sz.)

5. Rendezett tanácsu városok jegyzői községi pótdómentességre igényt nem tarthatnak. (1334—1903. k. sz.)

6. Az a kertész, aki a kert művelésének, mint személyes és folytonos szolgálatnak legalább is egy havi időtartamon át bérért való teljesítésére szerződésileg kötelezi magát, az 1876. évi XIII. t.-c. I. §-a értelmében eselédnek tekintendő. (3190—1903. k. sz.)

* **Uj palota a közoktatásügyi miniszteriumnak.** A közoktatásügyi miniszterium palotája régtől fogva szűkösnek bizonyult, elannyira, hogy a hivatalok egy részét a szomszédos épületekben kellett elhelyezni. Ez indította a kormányt arra, hogy a közoktatásügyi miniszterium részére új palotának építését határozta el. Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a közoktatásügyi miniszter a miniszterium új palotája számára megvásárolta a parlament háta mögött, a Klotild-utca jobb és baloldalán lévő két telket. A telek a fővárosi pénzalapnak volt a tulajdona. Az építésre a kormány negyedmillió koronát irányozott elő. Az utca két oldalán úgy építik a palotát, hogy az első emeletet összekötik és a Klotild-utca a palota alatt halad el. A palota építését a tavasszal kezdik meg.

Kurucvilág. (Kuruc dalok gyűjteménye.) A mi nagyságos fejedelmünk immár utban vagyon hazafelé. Mesebeli hősök, kacagányos kurucok haló porukból újra életre kelnek, hogy mély reverenciával szolgáljanak a szabadság egyedülálló urának. A régi idők elomló romjai járva Thaly Kálmán, megihlette lelkét az abban rejlő elandalító hangulat s hasonlatos, mélyérzésű, igazi magyarságtól duzzadó egy pár dalt irt s adta ki most ezt egy kis füzetkékben. A címe: Kurucvilág. A gyönyörű versekhez Kálmán Farkas irt szívehezszóló zenét. A füzet Kókai Lajos kiadásában Budapesten most jelent meg. Ára 50 fillér.

* **Bucsum.** Uj állomásomat már e hó 20-án elkellett volna foglalnom. Ez okból nagyszámu jóakaróim, barátaim és ismerőseimtől egyenkint el nem bucsuzhatvám — nagy sajnálatomra ez uton mondok nekik Isten hozzádot. Hiszem, hogy barátságunk köteléke dacolni fog az idő hatalmával. Ezt amagam részéről bizton meg is ígérem. Debrecen 1904. szept. 21-én Pák Emil.

* **A kőművesmunkások munkaszünetése.** Tegnapi telt le a határidő, amelyet az építőmesterek kitűztek arra, hogy a kőművesmunkások munkába álljanak. A felhívás hiába hangzott el, a munkaszünetetés ma is tart és így most már az összetartó mesterek kimondják a munkázlatot. Ha a holnapi hivatalos békéltetési kísérlet nem vezet eredményre, a mire a munkások csökönységénél fogva alig van kilátás, úgy holnaputánól kezdve 1400 építkezési munkás munka és kenyér nélkül marad. Az építő és kőműves mesterek nem képesek a béremelést

megadni, mert összes vállalkozásait a jelenlegi 32 filléres órabér kalkulálásával vették át, ellenben a jelen építkezések befejeztével hajlandók 4 fillérrel magasabb bért fizetni óránkért. Ora intjük a munkásokat, hallgassanak a józan ész és a kölcsönös méltányosság szavára, annál is inkább, mert közeledik a tél és saját társaikat teszik ki a nélkülözéseknek. Utóvégre más városok és más szakmabeli munkások helyzetéhez viszonyítva, türelemmel a közművesmunkások helyzete Debrecenben, ahol egy munkás 3 k. 20 fillért, egy napszámosember 2 koronát vagy 2 k. 40 fillért, egy napszámos aszszony 1 k. 40 fillért keres 10 órai napi munkával.

* **A gyöngyösi tűzkárosultak rti.** Lehetetlen megidulás nélkül olvasni azt a felhívást, melyet Gyöngyös város hatósága bocsátott ki, könyörületre, adakozásra hiva fel minden érző szívet. Nem is tévesztheti el a hatását ez a felhívás és bizonyára, akinek csak módjában van sietni fog a gyöngyösi tűzkárosultak végtelen nyomorán tevétségéhez képest segíteni. Bármely csekély adományt hálás köszönettel fogad a gyöngyösi polgármesteri hivatal. — A felhívás így hangzik:

Ily iszonyu és nagymérvű csapás nem érte városunkat emberemlékezet óta. Rövid néhány óra alatt porráégett a velünk összeépült Gyöngyös Püspöki (a régi Putnok) községgel 215 lakóház, 600 melléképület. Leégett a Szent Ferencrendieknek az országban legnagyobb kiterjedésű zárdája a Báthoryak idejében épült történelmi nevezetességű csucsives temploma. Hajlék nélkül maradt 1290 ember. Ezek közül 346 családfő zokogva kér kenyeret, ruhát éhez, meztelen gyermekeinek. A kár épületekben, üzleti cikkeken és ingóságokban másfél millió koronára rug, melyből biztosítás útján félmillió térül meg. Ily károsodást, ily szerencsétlenséget évtizedek szorgos munkája se hozhat helyre. Azon csak a társadalom, azon csak a jószívűek lelke, az emberbaráti szeretet s a könyörület segíthet, ha megosztja a magáét a kár vallottakkal s kenyeret, szerszámot ad a csüggedő munkáskézbe. Hozzátok fordulunk tehát hazánk polgárai, segítsetek fölszárasztani a záporként omló könnyeket, segítsetek hajlékot építeni a hajlék talanoknak és segítsetek kenyeret adni a kenyérszűk munkásoknak és iparosoknak. Mindennemű gyűjtést és adományokat a polgármesteri hivatalhoz kérünk juttatni.

* **Amerikai burgonya behozatala.** Kilátás van rá, hogy az idén nagy mennyiségű burgonyát fognak Amerikából Magyarország számára a fiemei kikötőbe szállítani. Több ottani nagyobb terménykereskedő már meg is kötötte az üzletet a szállításra és pedig olyan olcsó ár mellett, hogy az amerikai burgonya kilóját 8 fillérrel lehet majd Fiumében vásárolni, míg Debrecenben a burgonya kilójáért most 20 fillért is kérnek a termelők. Egy ma hozzánk érkezett amerikai újságban pedig azt olvassuk, hogy a budapesti amerikai konzultól e hó 1-én a következő kábeltávirat érkezett az

amerikai kereskedelmi miniszteriumba: Opening for large ping potatoes. Ami magyarul azt jelenti, hogy alkalom nyílt, nagy rózsaszín burgonyákat exportálni Amerikából Magyarországra. Eynyire jutott Kánaán földje, hogy Amerikából behozott krumplit fogunk fogyasztani.

* **Panaszok és ismét panaszok.** Lakásbetörés, lakásfosztogatás ez már megszokott, dolog, nem csoda, ha folytonos rettegésben tart bennünket. Ha így haladunk, mindenütt nagyobb biztonságban leszünk, mint saját otthonunkban. Utóljára még akkor is befognak törni, mikor otthon vagyunk s ráadásul még agyon is vernek bennünket. — Bizony nehéz ma az élet, ez a jajszó hangzik felénk mindenünnen. Nehéz főleg a középosztály megélhetése. Agyon vagyunk sanyargatva házbér, drága piac s a végtelen számú mindenféle kiadások által, melyeknek se szeri, se száma, de a mit okvetlen meg kell tennünk Kivagyunk szolgáltatva egyes klikkek spekulációjának, melyek ellen védekezünk nem lehet, míg megszakadunk, vagy kivándorolunk. Keservesen szerzett holmicskánk holvan ma biztonságban? Mi lesz télen a rövid, setét napok beálltával? Nem az utcán fogják a járó-kelők megátadni, hanem lépcsőházakban, melyek szinte setét voltunknál fogva csábitják a csavargót a tetre. Bizony könnyű lesz a boltok feltörése és kirabolása. — Ilyen panaszos sorokat kapunk a közönség köréből, de bizony mi erre nem válaszolhatunk, a hatóság legyen résen, hogy e bajok végre megszűnjenek.

* **A hideg.** Hol vannak a hellének és hol a kelták? . . . Hol a forró egek, nappalok s a tikkadt éjjelek? Eltűntek ők az idők végtelen forgatagában: hogy a megütött époszi hangot folytassuk. S mint kána az ártatlan áldozatra, úgy csapott le ránk a késő őszi hideg, esti ködével, fogós szelével. Novembereleji hangulat szeptember közepén. Valóban, ha az időjárások magukkal hordanak tipikus flórájukat, most az Éjszak ormán zöldellő fenyő kezét szoríthatna a Dél palmájával s így megoldódna az a komplikált helyzet, amely Heine Henriknek okozott fejfájást s amelynek a világ egyik legszebb nyolc sorát köszönhetjük. Különb az időjárásnak ez a gaminbravurja nem kellemetlen; az utcán elég sok embert látunk felöltöben, sőt a télikabátok serri rikáknak. Igen, az idő hirtelen átváltozása a hónap első felében történt! Megható gyöngédség! Csak a földrajz tanárai érezhetik mostanában egy kicsit kellemetlenül magukat, mikor azt magyaráztatják a tanulóknak, hogy hazánkban, mely a Kárpátoktól körülzárt medence, mérsékelt égélj uralkodik. Ebbe az állításba némely szörszálhasogató elemék beleköthetnének. Ez a szeleburdi, könnyelmű, meggondolatlan idő nem annyira mérsékelt, mint inkább magyar. A magyar ember minden külső sajátosága megvan benne, még a lovagiasság is; a fentebb említett hónap-elejeire gondolunk. Sok helyen már dér is volt, ami arra jó, hogy a szőlő azokon a helyeken edesebb bort ad. Edesebbet és tüzesebbet, hogy legyen mi mellett elfelejteni a rossz gabonatermés gondjait. De ez már a csöndes, fehér tél dolga, amelynek in-

tim, kedves hangulatait már érezzük közeledni. A vizek is már biztosan összeborzadtak, titkos éjjelen megcsördültek a kocsolyák s ragyogó bálokról álmodnak a kipirult leánykák. Oh, csak lenne nagy puha hó az idén s mehetnénk a hallgatag falvak apró, barnatetejű fehér házaiba hallgatni a szél nótáit, melyeket a kéményen fuj el, s nézhetnők sokáig a nagy hómezőt, amely gyengéden veri vissza az ég lehellelő szinváltozásait! Lenne csak igen, igen nagy puha, bősönös hó s mi utazhatnánk meleg vonaton sokáig e mezők mellett, a disztelen utszéji fák között, lusta, gondolatlan utazásban, míg a fehér takaró alatt a jó melegtől, a fekete, kövér földben sarjadna az élet a kis gabonaszemekben, amely ennek a szép ország dolgos népének mindene! . . .

* **Uj vicinális.** Egy év leforgása alatt valószínűleg új közlekedési vonal nyílik Biharmegyéből Nyiregyháza és Nagykároly felé. Az új vicinális vasut, — melyre az előmunkálati engedélyt Balogh Ferenc nyirbátori lakosnak most adta meg a kereskedelemügyi miniszter, az érmihályfalvai állomáshoz fog csatlakozni s innen Piricse, Nyirbátor, Mátészalka állomások érintkezésével Nyiregyházáig, másfelől Nyirbátorból Csalánoson keresztül Nagykárolyig fog közlekedni. Az új vasut építését az előmunkálati engedély vétele után, mint értesülünk, még az őszön megkezdik s az új vicinális a jövő őszön már közvetlen összeköttetést ad Biharmegye és a Nyírség között. Félő, hogy ez a nyírvidékieket Debrecenről el fogja terelni Nagyváradra.

* **A „Karikás“** legújabb száma nagyon élénk tartalma. A címkép Kardos Samu dr.-t ábrázolja, mint Wesselényi buvárt. Suhogója és egyes alakjai, mint Gunár és Hájfő városi bizottsági tagok, Mihály a városi hajdu, Gyöngyöm Gyuszi a jogász, Kotnyeles Pistuka, Mici a virágáros leány, id. Bugyi Sándor a talyigás, Vaczok András a rendőr, színjárvata és szerkesztői üzenetei a legváltozatosabbá teszik a rohamosan terjedő és nagy kedveltségnek örvendő helyi élelclapot. Mai számából átvesszük a következőket:

Az öreg Mihály híradásai.

— Mi újság, Mihály bácsi?

— Annak csak a tekintetes Vecsey főjegyző ur a megmondhatója, mer hogy hát most ücsinálja az újságot.

— Hát a polgármester urral beszélhetek?

— Most éppen nem lehet, teminytelen sok dőga van. Ben van a Zoltai tekintetes ur.

— Minek?

— Hát most süti ki a nagyságos pógár mester urnak, hogy hát ez a mi városházánk nem is itt van, ahun van, hanem irásokkal tanusítja ki, hogy a városháza ott van igazába ahun a nagytiszteletű Kiss Albert ur lakik.

A Suhogó-ból:

A bősörményi esperességet az ev. ref. egyházmegye legközelebb baltazár alá helyezi.

Zsigmond Sándort nem türük meg sehoh. Lemondatták a főjegyzőségről, az esperességről, kiűzték a lelkészlakból, sőt még a fogházban se akartak neki helyet adni.

Csokonai a Csokonai Kör legutóbbi választmányi ülése alatt megfordult sirjában és szemrehányólag kiáltott fel: Hagyjatok nyugodtam születni!

Az építőmunkások kijátszották az üto kártyájukat és bemondták a munkaszünetét. Az építőmesterek ebben renonszot láttak és letették a kártyát. Most már nemjátszanak tovább. A kártyapénzt az építkező lakosság fizeti meg.

Pazarlás miatt gyámság alá helyeztek egy ismert vagyonos urat. Krumplit evett.

* **A visszatartott katonák.** Az idén is lesznek visszatartások a katonáknál. — Csak hogy míg a múlt esztendőben a harmadik évüket kiszolgált legénységet tekintet nélkül altiszti rangfokozatra tartották vissza, addig az idén csak altisztekre van szükség. A múlt esztendői felfordult viszonyok miatt ugyanis egyetlen egy ezred sem rendelkezik ujonc kiképző altiszttel. Abban az esetben pedig ha a harmadik évüket kiszolgált altiszteket hazabocsátotnák, a kiképzés teljesen fennakadna. — Ezt kikerülendő, a hadügyminiszter elrendelte, a harmadik évüket kiszolgált altisztek december 31-ig visszatartandók, az október 6-án bevonuló ujoncok kiképzésére. Az így kitöltött három hónap két gyakorlatba számíttatik be.

* **A zsidók Japánban.** Egy nemrég megjelent japáni statisztika szerint Japánban összesen 200 zsidó család lakik és ezek valamennyien bevándoroltak. Nem igaz tehát az a híresztelés, hogy a benszülöttek közt már régen el van terjedve a zsidó vallás. Az egyetlen zsidó vallású benszülött egy japáni nő, aki néhány évvel ezelőtt ment férjhez egy zsidó vallásúhoz. A zsidóknak egyetlen hitközségük van, még pedig Nagasakiban.

* **Halálozások.** Tegnap az anyakönyvi hivatalnál az alábbi haláleseteket jelentették be: Nagy Jánosné szül. Fülöp Juliánna ev. ref. 75 éves. Balaskó Zsuzsanna ev. ref. 13 éves. Vaskó Piroska róm. kat. 2 éves. Kaita Anna görög kath. 5 hónapos. Varga Jánosné ev. ref. 70 éves. Nagy Mária ev. ref. 23 hónapos. Jabucsek Lajosné szül. Bodnár Róza róm. kath. 28 éves.

* **A kőműves-ács háborúhoz.** Építőmesteri iparnak kőművesmester által való jogosulatlan gyakorlása az 1884 XVII. t. c. 10 §-ában ütköző kihágást képez, a kereskedelmi miniszter 1904. aug. 14-én 22.559 szám alatt kelt elvi határozata szerint. A konkrét esetben az illető kőművesmestert a miniszter, mint harmadfoku iparhatóság 100. kor, pénzbüntetéssel és kőművesmesteri iparengedélyének visszavonásával sújtotta. A határozat indokai ezek: Elmarasztalandó volt panaszolt a terhére rótt kihágásban mert a tárgyiratok szerint panaszolt a szolnoki kereskedelmi bank által építendő kétemeletes ház felépítését, illetve annak összes ipari munkáit elvállalta és végezte, holott arra az ipartörvény 10 §-ának utolsó bekezdése alapján — 46.188—1884. szám alatt kiadott földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteri rendelet 3. és 5. §-ai értelmében kőművesmesteri iparengedélye alapján jogosítva nem volt, mivel a szóban levő építkezés teljesítésére az idézett rendelet 2. §-a szerint csak építőmester jogosult.

* **Szerszámot lopott.** Károlyi István lakás és foglalkozás nélküli csavargó a múlt éjjel bekerülvén gyakran látott kis otthonába, a rendőrség fogházába, a nála levő kőműves szerszámokat átadta a rendőrmesternek őrzés végett. E szerszámok,

ment kiszült a kis Debrecennél dolgozó valamelyik kőművesé, s Károlyi otthonon lopta.

* **Virág lopás.** Az Csokonai szobor talapzat körüli kis virágos területről a 20—21 köztői éj folyamán ismeretlen tettes 40 darab mályva virágot ellopott.

* **Tolvaj gyermekek.** Nagy Péterné panaszolta tegnap a rendőrségen, hogy Lajter Géza 13 éves gyermek négy társával tőle husz kor. értékű diányét ellopott. Állítása szerint a gyerekek régen folytatják üzemeiket s valószínű, hogy a vallatás során sok minden kiderül az apró eseményekre.

Togo győzelmei — a szerelemben. A véres háború borzalmas hírei között ime egy, amely poézisról számol be. — Ennek a poémának a hőse a győzelmes Togo admirális. Amióta nagy diadalait aratta, neve ismert széles a világon mindenütt, ahol újságot olvasnak. Hogy pedig a rokonszav is mind feléje száll, azt ékesen bizonyítja sok száz levél és ajándék, a melyekkel a posta a föld minden részéről elhalmozza. Ez üdvözlő és autogramot kéző levelek között most olyan érkezett, melyre méltón büszke lehet az admirális. A newyorki Herald adja tudunkra, hogy Togo nagy hódítást vitt véghez. A lényiszivekben is, noha már nem épen fiatal legény. Egy filadelfiai felsőbb leány nevelő intézet 10 növendéke együtt levelet írtnekis mind a tíz mellékelte a fényképét. Egyik másik hölgy a neve mellé oda jegyezte a hozományának nagyságát is. Levelükbe pedig azt írták, hogy lelkes rajongói a hősnak és bármelyikük boldognak érezné magát, ha Togo — feleségül venné. Erre a a levélre az udvarias japán tengernagy válasza most érkezett a kisasszonyhoz. Levelében hálással köszöni a kitüntető ajánlatot, de — sajnos — már nő.

* **Levegő, tiszta levegő.** Ez minden hurutos betegségben szenvedőnek a jel-szava. És tény az, hogy légturák, ha megfelelő helyeken, szakszerűen használtatnak, kedvező hatással vannak. — Ama sok ezer embernek azonban, a kiket foglalkozásuk avagy más tényezők abban gátolnak, hogy erdős, hegyes vidéket vagy tengeri fűrdőt válasszanak hosszabb tartózkodásra, a Sirolin való-ságos áldás. Ezen sirup, bármely foglalkozás megszakítása nélkül, lehetővé teszi a még oly súlyosan megtámadott légzőszervek hathatós kezelését. Már rövid használat után — naponta 3—4 teáskanállal — szűnik a köhögés, kevesbedik a köpet, könnyebbül a légzés, javul az étvágy és a test súlyának emelkedése észlelhető. De még azoknak is, a kik vagyoni viszonyaiknál fogva képesek légturát használni avagy szanatoriumot felkeresni, a Sirolin állandó kíséreljék legyen, mivel ez a légturát és szaatoriumi kezelést minden tekintetben elősegíti és megkönnyíti. A Sirolin jóízű és gyenge gyomor is könnyen felveszi.

* **Használt álló és ülő íróasztalok,** polcok és könyvtartók jutányos áron eladó. Megtekinthetők az Alföldi takarékpénztár udvarában.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fényképnagyi társi műterme Piac-utca 44 sz. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakásban.

* **Legjobb szabású férfi divat ingek** 1 frt 5 7 frt. és 2 frt. 2 50. Feketénél.

Ma este az **Arany Bika** kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

szilárd és folyékony
Sarg-féle Szappan
Glycerin
a bőrre fehérré
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Glycerin szappan

ugy felejtéknél, mint gyermekeknek a leggyöngébb korban a legkifünőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár Schandlbauer, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schandlbauer stb. . . állta legjobb eredménnyelhasznált.

SZÍNHÁZ.

— (Pósa Lajos és neje a színházban) A nagy mesemondó és felesége e hó 28-án este a gyorsvonattal érkeznek Debrecenbe és K. Tóth Kálmán ev. ref. lelkész vendégszerető házána szállnak meg. A mesemondást másnap 29-én és a következő napon 30-án délután tartják meg a színházban. — Az előadásra rendezes helyárak mellett e hó 26-tól kezdve jegyeket előre lehet váltani Oláh Károly tanácsnok hivatalos helyiségében (város-ház épület 25 ajtó.) Pósa Lajost és feleségét megtisztelő fogadtatásba és itt tartózkodásuk ideje alatt méltó ünneplésben óhajja részesíteni a nagyközönség. A fogadtatás és az ünneplés részleteinek megbeszélése végett ma délután az e végből alakított rendező bizottság a városháza kistanácsstermében ülést tart.

— (Makó Lajos fellebbezett) Makó Lajos szinigazgató tegnap nyújtotta be a szegedi polgármesternél a belügyminiszterhez címzett fellebbezését a szinigazgató-választó közgyűlés határozat ellen. A fellebbezés igen rövid s azon az alapon kéri a határozat megsemmisítését, hogy a közgyűlés nem volt illetékes a szinigazgató-kérdésben döntő határozatot hozni, illetve nem volt illetékes a tanácsi határozatot elbírálni és megsemmisíteni, mert szinigazgató-választó jogát 442—1882. sz. határozatával a tanácsra ruházta.

— (Hova megy Makó?) Csakis a soproni színház sorsa nem dől még el az elsőrendű színházak közül és mivel ott most állandósítják a magyar színházat, a kormány és város legnagyobb áldozatokra készek, hogy ott elsőrendű színház részére teljes szini idényt biztosítsanak. Mint értesülünk, a soproni színházra Makó Lajosnak van legtöbb kilátása, habár többen pályáznak, köztük Nádassi József pécsi igazgató is.

TÁVIRATOK.

A japán-orosz háború.

A mandzsuriai harctérről.

London, szept. 21.

A Daily Telegraph a Juncsehan melletti dombokon vívott ütközetről még a következőket jelenti. Az ütközet először csak előrsi csatározásnak mutatkozott. Később azonban Kuroki egy teljes hadosztályt rendelt a védett pozíciók megerősítésére. Az oroszok rettenetes vereséget szenvedtek. A vitnai ezred teljesen elpusztult. Egy tiszt s néhány közember maradt csupán életben, akiket Stackelberg tábornok agyonlővetett. A japánok 17 hegyi ágyút s rengeteg lövészt ejtettek birtokukba. Este 11 óra után Stackelberg serege teljesen szétzilálva vonult vissza. Az oroszok 2500, a japánok 1300 embert veszítettek.

Pétervár, szept. 21.

A cár az összes tüzérség ujonnan szervezett főfelügyelői állására Sergius Mihajlovics nagyherceg á la suite vezérőrnagyot hívta meg.

Mukden, szept. 21.

Az ütközet közvetlen küszöbön áll. A japánok mintegy 8-9 hadosztálynyi erővel vonulnak előre. A magasan álló gabona mindenütt le van aratva, miért is tág lövőtér van a síkságon. Az orosz állások arcéle előtt folyik közvetlenül a Hun.

Port-Arthur ostroma.

Madrid, szept. 21.

Bilbaói távirat hivatalos alakban érkezik meg a Correspondencia tegnapi táviratát, mely szerint egy orosz cirkálóhajót egy angol szállítóhajó Santa Maria-fok magasságában elfogott volna.

Csifu, szept. 21.

A japánok az utolsó tizenkilenc nap alatt készülődtek Port Artur ostromára, mely az északioldali oldalra irányul. A japánoknak céljuk, hogy az Erlungsan-erősséget és a mellette fekvő erősségeket elfoglalják. Az augusztus vége felé történt támadás tíz napig tartott. Bár a japánokat az egész vonalon visszaverték, mégis megtartották négy kis északioldali erősséget. Kettő csak 50 lépésnyire van az Erlungsan erősségtől. Az oroszok naponként 1000 granátot lőnek ki, főképpen a négy említett erősség ellen. A Novi Kraj jelentése szerint éjjel is voltak támadások ezen sáncok ellen.

Csifu, szept. 21.

A Dalniból érkezett japánok nagy tisztelettel nyilatkoznak a port arturi oroszok ellentálló ereje felől. Az augusztus végén a Rükvansan helység megostromlására tett kísérlet a japánoknak egy egész ezredébe került.

London, szept. 21.

Ide érkezett jelentések szerint a japánoknak tegnap reggel sikerült a port arturi 2ik erősséget elfoglalni. A japánok biztosan számítanak Port Artur elestére.

A szerb király koronázása.

Belgrád, szept. 21. A koronázás ágyudörgés és valamennyi templom harangjának zugása jelezte. Az idő feldehült. A utcákon nagy néptömeg kering. A csapatok elfoglalják helyüket. A király érkezése alatt összegyűltek a székesegyházban a papi méltóságok is imákat végeztek. Erre a papság a templom bejárathoz ment és ott várta a király megérkezését. A metropolita a király megérkezésekor szentelt keresztet nyújtott át megcsókolásra, mielőtt az egyik püspök szentelt vízzel szórta meg. A másik püspök rövid beszéddel üdvözölte a királyt, ki a papság kíséretében a trónszékhez ment. A tróntól jobbra a királyi család, Danilló montenegrói trónörökös, a miniszterium tagjai és a királyi kíséret, balra a külön kiküldöttek, a diplomáciai testület és egyéb előkelőségek foglaltak helyet, felhangzott egy zsoltár. A metropolita felszólította a királyt, hogy mondja el hű alávalóinak hangos szóval a hit levelet. Miután a király ezt felolvasta, imádság következett. Majd elrendelte a király, hogy adják rá a koronázási palástot, amiben egy püspök segédkezett. A metropolita felkérte a király fejét, majd elmondta a királyi imádságot. A király fejére tette a metropolitától átnyújtott koronát, mire a metropolita rövid beszédet mondott a koronázás jelentőségéről. Kezébe vette az uralkodó jogait és a birodalmi almát és egy protodikkozus helyesen nevéen szóitotta a királyt. Az ágyuk lövéseket adtak, a harangok zugtak. Ezután a király letérdelt és elmondta a királyi imádságot. Végül a metropolita áldást kért a királyra, mire istentisztelet következett, mely alatt a király megáldozott. Ezután magára vett a koronázási jelvényeket és ágyudörgés és harangzugás közt távozva a templomból, palotájába hajtott. A koronázási ünnepéget eddig semmi sem zavarja meg.

Belgrád, szept. 21. A templomból a király a nép szakadatlan zsidivázása közben visszatért a királyi palotába. Délben fogadta a diplomákat és husz küldöttséget. Délután nagy népünnepek voltak, este diszeldadás volt a színházban. A királyt rendkívül megviselte a ceremónia. Mikor a menet a templomból visszatért a palotába, Lovasseur őrnagynak, a trónörökös nevelőjének lova megbokrosodott. Az őrnagy leesett és arcán és fején súlyosan megsérült.

Kecskeméthy Győző Budapesten.

Budapest, szept. 21.

A főváros tanácsa ma Budapesten ajánlottan feladott zárt levelezőlapot kapott, amelyben csupán ez olvasható *Jó napot kívánok!* A rejtelmes levelezőlap a városházán kézről kézre járt. Az írásban több városi tisztviselő felismerte *Kecskeméthy Győző* kézírását. A levelezőlapot a fővárosi tanács azonnal átette a rendőrséghez, ahol lázasan kutatnak a feladó után.

Dr. Katona Béla.

Budapest, 21. Dr. Katona Béla koronaügyész helyettes tegnap éjjel a gömörmezei Csetneken, hol szabadság idejét töltötte — hirtelen meghalt.

Az építőmesterek munkazárata.

Budapest, szept. 21.

A budapesti építőmesterek végrehajtó bizottsága ma délben ismét ülést tartott, amelyen a különböző híresztelésekkel szemben kijelentették, hogy mindaddig, amíg kormánygaranciát nem kapnak, ragaszkodnak régi álláspontjukhoz.

A nagy olaszországi sztrájk.

Nápoly, szept. 21. A vasuti alkalmazottak kiküldötteinek egyesülete elhatározta a munkába állást. Ma reggel az összes ágak munkásai ismét dolgozni kezdtek. A lapok is megjelennek mártól fogva. Veneziában, Torinóban, Génúában Frienzében és Bolognában teljes rend van. A városok ünnepi díszben pompáznak. Több helyen ünnepi gyűlések voltak és a nap fontosságát méltató beszédek hangzottak el. Este a nyilvános épületeket kivilágították.

Szerencsétlenül járt kiküldött.

Ferrara, szept. 21. A tegnapi vasuti baleset alkalmából megsérültek között van Dazond Ottó lovag pénzügyminiszteri segédtitkár, ki az osztrák magyar olasz kereskedelmi szerződés megkötésére vonatkozó tárgyalásokban való részvételre volt kiküldve, Dazond a helybeli kórházban fekszik. Állapota némiképp tegnap este javult.

Havazás.

Sepsi-Szent György, szept. 21. Öt nap óta itt esik az eső és a vidéken havazott. A hegyek hóval vannak borítva és a levegő lehült.

A Várszínház zárva marad.

Budapest, szept. 21. Az állandó színházvizsgáló biz. ma végezte a Várszínházban a színiévad megnyitása előtt kötelező tüzvizsgálatot, a mely azzal az előrelátott eredménnyel végződött, hogy a bizottság a tanácsnak a játszási engedély megtagadását javasolta, tekintettel arra, hogy a színház a tüzrendészeti szabályok legegységibb követelményeinek sem felel meg.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 21. Buzakinál mérsékelt, vételkedv korlátolt. Lany a irányzat mellett 20,000 métermázsra került forgalomba 12 és fél fillérig olcsóbb árakon. Egyébb gabonanemek 5-10 fillérral olcsóbbak. Idő: boros.

Buza októbere	10.32-33
„ 1905 áprilisra	10.68-69
Rozs októberre	7.65-66.
„ 1905 áprilisra	8.07-08.
Zab októberre	6.87-88
„ 1905 áprilisra	7.26-27
Tengeri augusztusra	7.10-15.
„ 1905 májusra	7.27-28
Repce augusztusra	11.65-75

TÖRVÉNYKEZÉS.

Józsa és Pallag.

Esküdtszéki tárgyalás. Hétfőn kezdődött az esküdtszéki tárgyalás a debreceni törvényszék I. sz. Tárgyalási termében, mely még ma is tart s valószínűleg csak holnap ér véget.

Tóth Lajos s 4 társa józsai legények a vádlottak, akik 1903 március hó 22-én nagyot ittak a kocsmában. Bevezették a kocsmába a pallagi legények is és az ősi szomszédos gyűlölet, meg a sok bor azt eredményezte, hogy a két falu legénysége összekapott egymással. Az ilyen összekapás ott igen gyakori. A mostaninak azonban az lett a vége, hogy Ivány János a kapott súlyos sebekbe belehalt. Czako Ferenc pedig most is sanyli azt a 2—3 kis ütést, amit ott kapott.

Az esküdtszék megalakítása, betanítása, az 5 vádlott kihallgatásával telt el a hetfői nap. Tegnapelőtt tanukat hallgattak ki, akik 23-an vannak beidézőve.

A tárgyalást Szücs Miklós elnök vezeti. Szavazó bírák: Oláh Miklós dr. s Tatay Ferenc. Ügyész Dr. Udvarhelyi Dezső, védők Dr. Ábrahám Dezső, Dr. Ballay Béla és Dr. Kovács József ügyvéd. Szakértők Dr. Isoó és Dr. Láng Sándor törv. széki orvosok.

Esküdtek: Dr. Helle Károly, Harasnyai Gábor, Somogyi László, Ungvári Mihály, Horváth András, Balk Mihály, Kerékgyártó Sándor, Deák József, Széplaki József, Tisza Imre, Tóth Ferenc, Huszár Sándor. Pótesküdtök: Ecsedy Imre s Kovács András.

A vádlottak s tanuk vallomásából a tényállás megállapítása rendkívül nehéz, s mennyiben a verekezés egyrészt sötétben történt, másrészt pedig nagy részök ittas volt.

A 23 tanuközül nem akad kettő, a kiknek a vallomása egyezne.

A vádlottak padján öt erős megtermett jóképű legény ül, részint Józsa, részint a Pallag virágai. A bűnjelek közt szerepel egy szállókarónyi rudacska, a mely magában foglal minden képességet arra, hogy az Iványi János koponyáját sőt még a másét is betörhesse, ha jó kezekben van.

Jelen esetben úgy látszik, jó kezekben volt, mert Iványi az ütés után azonnal összeesett, s a mint a boncjegyző könyv megállapítja, azonnal meg is halt.

A tárgyalás ma is tart.

§ **Tárgyalások a törvényszéken.** Tegnap a debreceni kir. törvényszék Kerekes János elnöklése mellett s Hoffmann József, Tóth Aurél, majd délután Kazinczy Gábor szavazó bírák s Galánffy János kir. ügyész jelenlétével két bűnügyet tárgyalt le, Délelőtt Stern Sámuel fehértői lakost zsarolásért 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Délután a törvényszék verekedő eigányok felett ítélkezett. Hajdu-

sámszonban 1903. aug 10-én d. u. történt ugyanis, hogy Varga Sándorné s Menyhart Józsefné, két kardos somsoni asszony összecivakodtak s hajba kaptak. Férjeik is előkerültek s ezek is egymásnak estek és Varga Sándor Menyhartot földre gyűrte, a fia pedig, Varga Imre egy bottal verte a szegény öreget, aki a balkezén oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy négy hónapig munka képtelen volt. A törvényszék Varga Imrét 2 hónapi fogházra ítélte.

Magyar királyi államvasutak IGAZGATÓSÁG.

165406—1904. sz.

Hirdetmény.

Fertőtlenítési illeték felszámítása az élő baromfi-küldemények szállítására használt kocsik fertőtlenítéséért.

A magyar királyi földmivelésügyi miniszter urnak a. m. kir. kereskedelemügyi miniszter urral egyetértőleg a baromfikolera ellen való védekezés ügyében 1903. évi április hó 9-én kiadott 30200—III. 2. számú rendelete értelmében a vasut igazgatóságok azon vasuti kocsikat, melyekben élő baromfi csomagolás nélkül szállított, minden egyes használat után tisztíttatni és fertőtleníttetni kötelesek.

Hasonlóképen kell eljárni élő baromfinak csomagolt állapotban vagyis ketrecekben, kosarakban stb. való szállításánál, ha a kocsik és rakodók tényleges befertőzése előfordult.

Amennyiben az élő baromfi-küldemények kirakása valamely magyarországi állomáson történik a vasut által végzett fertőtlenítéséért a fentemlített kormányrendelet értelmében 1904. évi november hó 1 től kezdve további intézkedésig a következő fertőtlenítési illetékek szedendők, é. p.

a.) 4 kerekű, közönséges kocsi fertőtlenítéséért kocsinkint 3 korona.

b.) 8 kerekű közönséges kocsi, valamint baromfiszállítására berendezett ketreces kocsi fertőtlenítéséért kocsinkint 5 korona.

Egyebekben a magyar osztrák és bosznia heregovinai vasutakon érvényes díjszabás I. rész B. szakaszában a H-XXIV. fejezet f. g. h. és j. pontjai alatt foglalt határozmányok megfelelő értelemben alkalmaztatnak.

Budapest 1904. évi. szeptember hó 10-én.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága, egyszersmind a részes magyar vasutak nevében is

(Utánnomás nem díjazatik.)

Legújabb
női ruhaszövetek
Blouse selymek
Flanellek
Velezek
raktárra érkeztek
DONOGÁN és SOMOSSY
Kunz József és Tsa utóda céghez,
Kistemplombazár.

Szaksterü munka mégis a legolcsóbb. Villammű berendezések kizárólag FÖLDVÁRI L. debreceni első electro-mechanikus készít a legtartósabban.

Kossuth-utca 1. sz. az udvarban. Uj berendezéseknél másfél évi. javításoknál fél évi díjtalan

Telefon rendbentartás, villamos műszerek, telefonok, villamos háziesszengők felszerelése és villamos zseblámpák raktára, villanyos háziesszengők és telefonok jókarbantartását évi három koronától feljebb vállalom.

Csődkiárulás!

A Komáromi József csődtömegéhez tartozó:

Papíráruk, Rajz, Iró, Iskolai, és Festő szerek maradványa, az eddiginél is sokkal olcsóbban árusítatik.

Kossuth utca 6. szám, a drogéria mellett.

!!! Nyavalyatörés !!!

Ki nyavalyatörés, göres, és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen bérmentve kapható a határu szabad gyógyszerárban.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy

cukrászdámat

szeptember hó 13-tól kezdve

Piac-utcán

a Lamprecht-palotába helyeztem át.

Midőn fényesen berendezett új helyiséget b. figyelmükbe ajánlom, kérem hogy eddigi b. pártfogásukkal továbbra is támogatni sziveskedjenek.

Tisztelettel

Riesz Lipót

cukrász.

PÉNZ

4%-OS

törlesztéses kölcsönöket nyújtok budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra. Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és diszkrétan. Bank- és magánadósságok convertálása

LANG SAMU

bankbizomány

Budapest VI., István-tér 16.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva. Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek. (Válaszbélyeg.)

SPECIALISTA

sérvkötőkben

Keleti-féle legújabb cs. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gummi-pellotával, a legtekélyesebb a maga nemében. Nem csuszik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kényelmes vise vése által felül minden más gyártmányt.

Arak:

Egyoldalu — 12 korona.

Kétoldalu — 24 korona.

Ujdonság! Cs. és kir. szab. Keleti-féle „Gummi-sérvkötő”

szervashár védővel és biztonsági övvel különösen gyenge és nyomást nem kedvelő egyéneknek kitűnő szolgálatot tesz, éjjeli használatra melegen ajánlhatók.

Ara: Egyoldalu 10 korona. — Kétoldalu 20 korona.

Sérvkötők valódi angol acél rugóval egyszerű de igen szelíd és tartós kivitelben! Arak 6—8—10 korona.

Testgyógyászati gyáramban teljes jótállás és legújanyosabb árak mellett készülnek továbbá

Műlátsák és műkezek amputáltak részére.

Műtűzők és egyenesítők ferdénnyeltek részére.

Már és lámpák, czomb-, térd- és bokaszűrés gyu

ladésnál stb. Haskötők, gyomorhaj, vándorvese, kö

döksérv és lógó has ellen 7—24 koronáig.

Havításkötők 5—11 koronáig, Gumigéresérv narisnyák,

3—15 koronáig, heretartók, 0,50—4 koronáig (Sua-

penser) stb.

Legújabb szerkezetű

Betegtoló-kocsik és székek

lábhaddozók és rokkantak számára elismert legjobb minőség, eredeti gyári árak mellett!

Ujdonság

Igen célszerű

Cs. és kir. sz. szagtalan hygienikus szobaürszék (cset) legmentesen zárható fedéllel

selotpapir-tartók, eredeti angol kőseppapíros, hygienikus köpöcsészék, irrigátorok, fecskendőgtömölők, inhaláló-gépek, póscsapok (katheter) valamint a betegápoláshoz és betegkezeléshez való összes cikkek gyári raktára.

Fontos

Gummi!

Női óvszerek

Legújabb

Keleti J.

cséplőgéptulajdonosok részére! Valódi francia óvszer-különlegességek eredeti párisi csomagolásban Orvosiig ajánlva! Feltétlen biztos és ártalmatlan Arak Gummi 2—12 koronáig. Hál hólyag 6—12 koronáig.

Mentőszekrények első segélyhez, legújabb miniszteri előírás szerint.

(Pessarium oclusivum) Mensinga tanár új módszere szerinti, több mint 100-szori használatra. Orvosi rendelre adatik ki. Ara kor. 3—5. Bevezető készülék hozzá kor. 3—5. Női biztonsági szivacs, ára tucatonként kor. 4—12.

Uj! Auto Vaginal Spray! Uj!

brát tartalmazó árjegyzéket titoktartás mellett a legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség, ára kor. 15.—.

Budap. IV. Koronaherceg-u. 17.

(a főtisztelendő Servita-rend zárda-palotában.)

Gyár: Központi város ház. Alapítva 1878.

Figyelmeztetés!

Ezen hirdetésre való vontakozással, továbbá ezen hirdetésnyel küldésével 20 kor. felüli bevásárlásnál — Gummiárunknál 20 szög zalknyai kedvezményt nyújtok.

A FÖLDES-féle Margitoréma legjobb a világon. Hatása csodás. Legkitűnőbb a nap és

lézésére, tékeletesi-ésére és fenntartá-ára legkitűnőbb és megbízhatóbb a vegy-izta teljesen ártal-menten

szél befolyása ellen sem higanyt, sem ólomot nem tartalmaz a zsímentes köz- kedvelt

FÖLDES-féle Margit Crème

Ezen világhírű arckenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt, ajkfoltot, pattanást bőrártalmát, (Mitesser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat és az arcot, fehérré, simává varázsolja üdít és fiatalít.

A: kis tégely 1 k. nagy 2 k.

Postán utánvételre vagy a pénz előzetes küldése után küldi a készítő

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARAD.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerek-kereskedésben.

Kiváló toilett-cikkek:

Margit-hőlgypor (3 színben) K. 120
Margit-zappan 70 f.
Margit-fogpép I.—K. (Zahnpaste)
Margit-arcvív I.—K.

Főraktár:
Földes Kelemen
gyógyszerész
ARAD.

Hőgyek részere nélkül lehetetlen!
Legjobb széiptőszere!